ÁRA 5000 LEJ

VILÁGOSSÁG

Taxa postală plătită in numerar conf. aprob. Direcţiunea Generală P. T. T. Nr. 225,404—194

KOLOZSVÁR, 1947 április 21. hétfő

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG KÖZPONTI NAPILAPJA

IV. ÉVFOLYAM, 95 szám

Az uj kolozsvári élelmiszerárak

A kereskedők és iparosak uj adókulcsa

Hid a két nemzet között

Irta: BALOGH EDGÁR

Budapesten történelmi jelentőségü dunavölgyi találkozás készül. Az egyre szaporább sajtóbeli hiradások szerint egy müvészeti hét keretében kezet fog egymással a román miniszterelnök és a magyar államfő. Vannak még itt is, ott is, akik kételkedve fogadják a hirt, akadnak rosszakaratuak is, akik titkos játékaik sikerét féltik ettől az eseménytől, a legtöbben azonban ünnepre készülődünk. Annyi gond és bizonytalanság, annyi félelem és gáncs után ez egyszer valami szép és jó, valami magasztosság felemelő előérzete bizsereg a lelkekben. Groza Péter és Tildy Zoltán találkozása uj világ beköszöntését igazolja a Dunavölgyében.

Kétségtelenül bátoritó a román—magyar barátkozás idehaza is sorozatosan felbukkanó számos jele. Bármilyen sérelmek érjék is még mindig a romániai magyarságot mindennapi életében, a kisember is egyre világosabban látja, hogy ma már nem ezek a sérelmek jellemzik a két nép viszonyát. A bajok még a régi világ utóhatásai, s a gyülölködő és össze nem férő egyesekkel szemben egyre feltünőbb a román nép egyetemességét képviselő kormányzat és a nemzetiség egészét jelentő Magyar Népi Szövetség eredményes együttmüködése. Még sem mondanók, hogy a román—magyar barátság az egész román nemzet és a romániai magyar nemzetiség viszonylatában tökéletessé válhatik az egész magyarsággal való megegyezés nélkül.

A romániai magyar közvélemény örömmel fogadta a román hatóságok képviselőinek megjelenését az elmult március 15-iki szabadságünnepélyeken, s román részről bizonyára értékelni fogják a mi részvételünket május 10-e történelmi megemlékezésein. Azonban: jelentik-e ezek az erdélyi megnyilatkozások, hogy március 15-e az egész magyar nyelvterületen, tehát Magyarországon is, május 10-e pedig nemcsak Erdélyben, hanem az egész országban is népeink testvériségét tükrözi, ha Bukarest és Budapest is össze nem ölelkezik s a két demokratikus állam közös sulyával és tekintélyével nem fékezi meg a nemzeti érzésekkel oly szivesen visszaélő reakciós elemeket?

Kolozsvárt e napokban figyeltünk fel az erdélyi román és magyar képzőmüvészek közös munkájára. Ugyancsak itt Kolozsvárt ünnepeltük iróink közeledését azon az estén, ahol az élő román irodalmat mutatták be magyarul. Ez az erdélyi kezdeményezés kap ma méltó választ Bukarestben, ahol öt kiváló erdélyi magyar iró lép a román közönség szine elé a román nép szivesen látott vendégeként. Megadható-e azonban az erdélyi magyar szellem és irodalom a magyar kultura egyetemes vérkeringéséből, s gazdagodhatnék-e a román és a magyar kultura, ha a román irodalommal a magyar kulturának csak egy része kerül termékenyitő csereviszonyba?

Nyilvánvaló, hogy a román és a magyar demokrácia nagyjai helyesen itélkeznek, amikor népeik felemelkedését és alkotó szövetségbe való egybefonását nem nemzet és nemzetiség, hanem egész nemzet és egész nemzet arányai között óhajtják biztositani. A románság és a magyarság barátságában a romániai magyarság nemzetiség mivoltában csak a hid lehet. A román demokrácia következetes gondolkodói mindig is igy értékelték az erdélyi magyarság jelentőségét. Ez volt a magyar demokrácia kiválóságainak elképzelése is, és mindnyájunknak fülébe cseng még az az igazság, amit Kurkó Gyárfás, a Magyar Népi Szövetség elnöke kritikus időben mondott, kijelentvén, hogy az erdélyi magyarságot sohasem szabad az egyik demokrácia javára felhasználni a másik demokráciával szemben, mert ez a magyarság csakis arra hajlandó, hogy a két demokrácia összekötője legyen.

A Budapesten most készülő Groza—Tildy találkozó uj állomása lesz annak a következetes politikának, amelyet a román demokrácia a nemzeti jogegyenlőségért s a magyar demokrácia a revizionista-imperialista sovinizmus kiküszöbölésére inditott. Azokra a román reakciósokra, akik — sokszor az államgépezetben is bujkálva — akadályozni igyekeznek a magyarság teljes jogegyenlőségének megvalósitását s hol a magyar földigénylők kisemmizésével, hol a szövetkezeti áruk elvonásával, hol rágalmakkal vagy a magyar nyelvhasználat gáncsolásával szitanak elégedetlenséget, természetesen sulyos csapás lesz Groza Péter budapesti látogatása, mert nyilvánvalóvá válik, hogy a többségi-kisebbségi viszonylatnak a két dunavölgyi nemzet teljes találkozása napján mindörökre vége. Sulyos csapás azonban a két nagy dunavölgyi politikus kézfogása a magyar reakció számára is, amely Magyarországot legszivesebben a békés dunavölgyi fejlődés megakadályozására használná fel s egy vétkes magyar uri kalandorság érdekében bármikor ujra áldozatul dobná oda az erdélyi magyarságot a két nép viszonyának feszélyezésével.

Örömmel nézünk a készülő esemény elé, mert igazolja demokratikus nemzetiségi politikánk reális voltát. Amikor miniszterelnökünk s a magyar köztársasági elnök kézszoritásában Románia és Magyarország széttéphetetlen frigyre lép egymással, szivvel-lélekkel mi is ott vagyunk, betöltvén azt a történelmi szerepet, amely a közös dunavölgyi sors uj lehetőségei előtt reánk, Románia magyar nemzetiségére vár.

Az amerikai külügyminisztérium sürgeti a kölcsönbérleti szállitások megszavazását

Semmi kapcsolata sincs a görög nép érdekeivel az amerikai támogatásnak

Marshall amerikai külügyminiszter — hir szerint — személyes üzenetben felszólitotta a washingtoni kongresszust, hogy szavazza meg a kölcsönbérleti alapon a Szovjetuniónak engedélyezett szállitásokat. Az amerikai külügyminisztérium államtitkára minden esetre nyomatékosan sürgette a szállitások megszavazását.

AUSZTRIA ÁLDOZATNAK TEKINTI MAGÁT

A külügyminiszterek tanácsa pénteken meghallgatta Gruber osztrák külügyminisztert, aki ismertette kormányának az osztrák békeszerződéssel kapcsolatos álláspontját. Ez az álláspont ahhoz az osztrák tételhez igazodik, amely szerint Ausztria inkább tekinthető a hitleri Németország áldozatának, mint szövetségesének. Gruber, ennek megfelelően, vitába szállt a jugoszláv részről támasztott területi és gazdasági kivánságokkal. Molotov több kérdést intézett az osztrák külügyminiszterhez a Jugoszlávia által igényelt Szlovén-Karinthia népesedési és iskolaügyi viszonyaira vonatkozólag.

A tanács pénteken délután, majd szombaton délelőtt folytatta az osztrák békeszerződés soron következő szakaszainak a megvitatását. Az Ausztriában lévő német javak kérdésével kapcsolatban Marshall ujabb inditványt terjesztett be, amely felett még nem döntöttek.

A BIZTONSÁGI TANÁCS EGY CSOPORTJA GÖRÖGORSZÁGBAN MARAD

A görög kérdés ismét a Biztonsági Tanács napirendjére került. A tanács annakidején külön bizottságot küldött a Balkánra azzal a feladattal, hogy vizsgálja meg a görög kormánynak ama panaszait, amelyek szerint a görög szabadságharcosokat a szomszéd országokból támogatják és ott menedéket adnak nekik. A Biztonsági Tanács most elhatározta, hogy *a bizottságnak egy csoportja a helyszinen marad* a tanács további határozatáig. A csoport a bizottsági tagok képviselőiből alakul meg. Az erre vonatkozó javaslatot az Egyesült Államok megbizottja terjesztette elő.

A *moszkvai* rádió szintén foglalkozott a görög kérdéssel és a balkáni vizsgálóbizottság munkájával. Megállapitása szerint a vizsgálóbizottság munkája alkalmával beigazolódott, mennyire alaptalanok voltak Görögország vádjai Jugoszláviával, Bulgáriával és Albániával szemben. A bizottság helyszini vizsgálatai és a meghallgatott tanuk vallomásai *a görög vádak alaptalanságát tükrözték vissza.* A moszkvai rádió emlékeztet arra, hogy az egyik athéni monarchista lap jóval a görög panaszok beterjesztése előtt óvatosságra intette az athéni kormányt, mert akkor kifejtett aggodalma szerint előállhat az a helyzet, hogy a vizsgálat a monarchisták ellen fordul. A tények valóban ellenük szólnak — állapitotta meg a rádió hirmagyarázója, majd igy fejezte be:

— *Senki sem vonja kétségbe, hogy Görögországnak segitségre van szüksége, azonban az amerikai támogatásnak semmi kapcsolata sincs a görög nép érdekeivel. Az amerikai monopolistákat egészen már érdek vezeti.*

VITA AZ AMERIKAI SEGÉLY KÖRÜL

Az amerikai segéllyel kapcsolatban a Biztonsági Tanács elvetette azt a *szovjet* javaslatot, hogy a Görögországnak nyujtandó amerikai kölcsön szétosztását végezzék a tanács külön bizottságának az ellenőrzése alatt. Elvetették azt a *lengyel* módositó inditványt is, hogy a Görögországnak nyujtott segitséget ne lehessen politikai célra felhasználni.

Mikor a tanács a szovjet javaslat megvitatására tért rá, *Austin* amerikai megbizott kérte, hogy a vitát halasszák el, mig megkapják a balkáni bizottság jelentését. Hozzáfüzte, hogy *Amerika segitséget kiván nyujtani más országoknak is* és felvetette a kérdést, hogy vajjon ezekkel kapcsolatban is a javaslat szerintihez hasonló bizottságot akarnak-e kiküldeni. Végül kijelentette, hogy az amerikai tervnek *nincs politikai célja.*

Gromiko szovjet megbizott kétségbe vonta Austin nyilatkozatának utóbbi részét. Mint mondotta, *az amerikai kormány tagjai nem titkolják, hogy miért akarnak segiteni Görögországnak.*

Az ülésen *Parodi* francia megbizott hangoztatta, hogy Görögországnak valóban szüksége van segitségre s miután ezt egyedül az Egyesült Államok tudja megadni, a tanács nagy felelősséget vállal, ha ellene foglal állást. A görögországi helyzet tanulságára hivatkozva, sürgette az ENSz nemzetközi haderejének mielőbbi megszervezését.

A *bolgár* megbizott ellenezte a Görögországnak szánt segélyt, hangoztatva, hogy a görögországi haderők veszélyt jelentenek a többi balkáni államra nézve.

A görög kérdéshez tartozik még, hogy *Albánia* formális panaszt jelentett be az ENSz-néi Görögország ellen. Az albán kormány *Trygve Lie*-hez, az ENSz főtitkárához intézett levélben kifejtette, hogy görög hajók albán felségvizeken április első hetében jogsértő cselekedeteket követtek el.

CHURCHILL WALLACET TÁMADJA

Angliában a konzervativ párt londoni ülésén *Churchill* rendkivül éles támadást intézett a munkáspárti kormány ellen. Kijelentette, hogy a munkáspárt politikája tönkre teszi Angliát és szétrombolja a brit birodalmat. Támadta a kormány politikai vonalvezetését és utalt arra, hogy a kormány majdnem teljes mértékben kimeritette az amerikai dollárkölcsönt és ennek ellenére Angliában ma rosszabb a helyzet, mint volt a háboru előtt. *Wallace* angliai beszédeiről szólva kifejezte véleményét, hogy ezeknek a célja *Bevin* külpolitikájának a hátbatámadása volt. Nem engedhető meg — mondotta —, hogy igy verjenek éket Anglia és az Egyesült Államok közé.

ANGOL JAVASLAT A PALESZTINAI VIZSGÁLÓBIZOTTSÁG ÜGYÉBEN

Palesztina kérdésével kapcsolatban az amerikai rádió ismertette *Sir Alexander Cadogan*-nak, az ENSz mellett müködő angol megbizottnak a nyilatkozatát. E szerint az április 28-án összeülő rendkivüli közgyülésen Nagybritannia felszólitja a négy nagyhatalmat, hogy *ne képviseltesse magát a kiküldendő palesztinai vizsgálóbizottságban.* Azt is inditványozza, hogy az arab államok se küldjenek képviselőt a bizottságba, hogy ezt senki se illethesse részrehajlás gyanujával.

A SZOVJET SZAKSZERVEZETEK

központi tanácsának 17-ik ülése pénteken nyilt meg Moszkvában. A kollektivszerződések kérdésével foglalkozott. Sok érdekes felszólalás történt arról, hogyan lehet fokozni a termelést és hathatósan fokozni a munkások egészségügyét.

A SZOVJET—FINN BÉKESZERZŐDÉS

ratifikációs okmányait a finnországi szovjet követ és a moszkvai finn követ pénteken kicserélte Moszkvában.

Hogyan kell alkalmazni az uj kollektivszerződéseket?

A spekuláció-ellenes törvényjavaslat a képviselőház elé kerül a rendkivüli ülésszakban

BUKAREST. — A parlament április 25-én megnyiló rendkivüli ülésszaka az uj költségvetés mellett több rendkivül fontos törvényjavaslatot fog tárgyalni.

A törvényjavaslatok között szerepel az uj spekulációellenes törvényjavaslat, amely *szigoru és egységesitett ellenőrzést vezet be mind a közélelmezési, mind pedig az ipari cikkek forgalombahozatala körül.*

E nagyjelentőségü törvényjavaslat mellett a parlament a hitelélet szabályozásáról szóló törvényjavaslatot is tárgyalni fogja. Továbbá a képviselőház elé kerül az ellátószervek müködésének szabályozásáról, valamint az energia kihasználásáról szóló törvényjavaslat és több más olyan törvénytervezet, amely a termelés emelésének szabályozásával van kapcsolatban.

A kollektivszerződés uj rendelkezései

A napokban közzétett kollektivszerződéssel kapcsolatban illetékes helyen igen fontos magyarázatokat füznek annak gyakorlati alkalmazásával kapcsolatban. A magyarázatot mintegy a kollektivszerződés *„végrehajtási utasitása"*-képpen kell figyelembe vennünk.

Eszerint a kollektiv szerződés *április elsejével* lép életbe és az alkalmazottak besorolását a vállalat vezetősége a szakszervezeti üzemi bizottsággal *karöltve* hajtja végre. Amennyiben az üzemben olyan munkakör akadna, amelyet a kollektivszerződés nem sorol fel, a besorolást a hasonlóság alapján kell végrehajtani.

A miniszteri rendelet alapján *a munkások fizetését 5 százalékkal lehet csökkenteni vagy növelni a termelés emelése érdekében.*

A korpótlékot a tulóráknál is tekintetbe kell venni. *Amennyiben egy munkás ok nélkül elhagyná az üzemet, teljes korpótlékát elveszti és abban az esetben, ha visszatérne az üzembe, mint uj munkást kell dijazni.*

A tulórázó munkásoknak az első két tulóráért 50, a többi tulóráért 100 százalékos bérpótlék jár. A vasárnapi vagy más törvényes munkanapon folytatott munkáért a munkásnak az első 8 órában 100 százalékos, a 9. és 10. órában 150 százalékos, azonfelül pedig 200 százalékos munkabér jár.

Azok a munkások, akiket betegségük miatt *kórházba* utalnak, fizetés helyett — a társadalombiztositó intézet által kiutalt pénz mellett — *segélyben részesülnek.* A segély összege arányos kell legyen a munkás által a munka mezején eltöltött idővel.

A köztisztviselők fizetéséből nem vonják le sem nyugdij, sem adó, sem biztositási alap cimén a szokásos 23 százalékot. Az eddigi levonásokat az állam fizeti be a köztisztviselő helyett.

A költségvetési vita során felvetődik

a magyar intézmények ellátásának kérdése

KOLOZSVÁR. — A MNSz központjában nagyjelentőségü értekezlet zajlott le Kacsó Sándor elnökletével a magyar intézmények gazdasági sorsáról.

A magyar egyházak, iskolák, szinházak, az EMGE, a magyar szövetkezetek, az EMKE, valamint más magyar intézmények pénzügyi szakemberei előadták kérelmeiket az uj költségvetési tervezettel kapcsolatban, majd a MNSz parlamenti csoportja részéről Sólymos Iván dr. képviselő, a költségvetés egyik parlamenti előadója, biztositotta a megjelenteket, hogy a MNSz a nemzetiségi százalékarányok mértékében sürgetni fogja a magyar intézmények kivánságainak felvételét az országos [illegible].

HIREK

VILÁGOSSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7.
Távbeszélő: 258.
Szerkesztőbizottság:
BENEDEK MARCELL, KACSÓ SÁNDOR, KÓS KÁROLY
Felelős szerkesztő: BALOGH EDGÁR

Magyar kulturnapok a népi kollégiumok és népfőiskolák javára

KOLOZSVÁR. — A Magyar Népi Szövetség országos közművelődési bizottsága szombaton délelőtt Balogh Edgár elnökletével megbeszélést tartott és megállapította, hogy a magyar kulturális intézmények sulyos gazdasági helyzete sürgős intézkedést kiván. Ezért az értekezlet felkérte a MNSz parlamenti képviseletét, hogy az állami költségvetésben biztositsa a magyar kulturális igényekhez illő és a magyar nemzetiségi számarányoknak megfelelő tételeket, ugyanakkor azonban leszögezte a társadalmi önsegély elvét is és feladatául tüzte ki, hogy május és junius folyamán országszerte magyar kulturnapokat szervez a magyar népi kollégiumok, népfőiskolák és népkönyvtárak fenn tartása, valamint más sürgős közművelődési feladatok javára.

A megbeszélés körvonalazta a MNSz s a magyar kulturintézmények legközelebbi féléves munkatervét s elvben eldöntötte, hogy országos értekezletre hivja össze a MNSz megyei közművelődési felelőseit. Az országos közművelődési bizottság legközelebbi megbeszélését pénteken, április 25-én délután tartja.

SZOLGÁLATOS KOLOZSVÁRI GYÓGYSZERTÁRAK. Április 19-től szolgálatban: dr. Hintz (Szabadság-tér 28), Diana (Jókai utca 23), Hygea (Széchenyi-tér 32), Gloria (Horea-ut 1), dr. Elekes (Mócak-utja 110), Sotropa (Hunyadi-tér 1), Risca (Mária királyné-utca 16.) Egész éjjel szolgálatban 22-ig bezárólag: Hygea, Diana és Sotropa gyógyszertárak.

A MOSZKVAI RÁDIÓ közli, hogy ma van az első szovjet hangosfilm bemutatásának 25-ik évfordulója. Az utóbbi években a szovjet filmgyártás komoly eredményeket ért el. Ezt bizonyitja a cannesi nemzetközi filmverseny is, ahol a legtöbb dijat a szovjet filmek nyerték. Az évforduló alkalmából a szovjet film ismertetését szemléltető kiállitást rendeznek Moszkvában.

NEM BOCSÁJTANAK KI FÉLMILLIÓ LEJES CIMLETÜ UJ BANKJEGYEKET — a pénzügyminisztérium és a Nemzeti Bank hivatalos jelentése szerint. A félmillió lejes bankjegyek kibocsájtásáról szóló hir egyik fővárosi lapban jelent meg és ezt a közlést cáfolják most meg.

AZ ARANY ÉS AZ ARANYÉRME ÁRÁT a bányaügyi minisztérium a pénzügyminisztériummal közös egyetértésben hivatalosan rögzitette. A százszázalékos finom arany kilójának hivatalos ára 664 millió lej. Ennek az árnak figyelembevételével a 900-as minőségü aranyérme rögzitett árát 4 millió lejben állapitották meg, amely összeg az érmeverésnek költségeit is magában foglalja. Mindazokat, akik ennél az árnál magasabbat fizetnek az aranyért vagy az aranyérméért, üzérkedésért a legszigorubban megbüntetik.

AZ UJ LAKBÉREKET, amelyek május 1-től kezdve lesznek fizetendők, még nem állapitotta meg az igazságügyminisztériumban müködő szakbizottság. Kiszivárgott hirek szerint a köz- és magántisztviselők május 1-től az eddigi lakbér hétszeresét lesznek kötelesek fizetni, a szabadfoglalkozásuk és kereskedők a régi lakbér 20—30-szorosát. A végleges döntést Patrascanu igazságügyminiszter a maga részére tartotta fenn.

TISOT KIVÉGEZTÉK. A szlovák belügyi megbizott hivatalos közleménye szerint pénteken reggel végrehajtották a halálos itéletet Tisón, a hitleristák által kreált Szlovákia volt államelnökén.

KOLOZSVÁR KÖZEGÉSZSÉGÜGYI VISZONYAI a városi főorvosi hivatal megállapitása szerint viszonylag kielégitőek. Hivatalos megállapitás szerint március hónapban difteritiszben 3 uj megbetegedés történt, hastifuszt 14 esetben észleltek. Ezek közül egy halálos volt. Skárlát ellen nyolc beteget kezeltek, kiütéses tifusz 17 esetben fordult elő, köztük egy halálos. Visszatérő lázban 18 személy betegedett meg.

MÜVÉSZET

Román—magyar irodalmi est Bukarestben a munkásság számára

BUKAREST. — Április 20, 21 és 22-én a tájékoztatásügyi minisztérium nagyszabásu kulturnapokat rendez a fővárosban. Amint már jelentettük, ezalkalommal a román irók s a romániai magyar irók ujabb találkozására kerül sor. A Romániai Magyar Irószövetség s a román irók hétfőn, április 21-én délután öt órakor a Gheorghiu-Dej Munkás Szinházban együttes irodalmi előadást rendeznek a munkásság számára. Az irodalmi esten a Romániai Magyar Irószövetség részéről **Gaál Gábor** elnök, Méliusz József főtitkár, valamint Asztalos István, Nagy István és Szemlér Ferenc irószövetségi tagok olvasnak fel müveikből. A román irók részéről Victor Eftimiu, a Román Irószövetség elnöke, Mihail Sadoveanu, D. Cocea, Zaharia Stancu, Cicerone Teodorescu és Eugen Jebeleanu szerepelnek. Ezzel az együttes irodalmi esttel a két nép haladószellemü irói megbecsülésüket és tiszteletüket tolmácsolják demokráciánk pillléreinek, a munkásságnak.

Betiltotta a Vén diófa cimü operett további előadását a magyar müvészeti vezérfelügyelőség

KOLOZSVÁR. — Néhány nappal ezelőtt lapunk kifogásolta, hogy a marosvásárhelyi Székely Szinház müsorára tüzte Fedák Sárick hirhedt reakciós darabját, a „Vén diófa" cimü operettet. Követeltük a darab müsorról való azonnali levételét. Cikkünk nyomán a magyar müvészeti vezérfelügyelőség szombaton 111—1947 szám alatt a következő szövegü táviratot intézte a marosvásárhelyi Székely Szinház igazgatóságához:

„A „Vén diófa" cimü operett előadását azonnali hatállyal betiltom. Szövegkönyv a sajtóban kifogásolt exptemporéikkal együtt hétfőig beküldendő".

A táviratot Szentimrei Jenő müvészeti vezérfelügyelő irta alá.

„SZENTGYÖRGYI ISTVÁN" ÁLLAMI MAGYAR SZINHÁZ MUSORA:

Vasárnap délután fél 5 órakor: *Ilyenek a férfiak.*

Este fél 8 órakor: *Varázskeringő.*

Hétfőn este fél 8 órakor. *A gyár ostroma.* Előadás a Dermata munkássága részére.

Kedden este fél 8 órakor: *A makrancos hölgy.* Bemutató előadás. Előadás előtt Kőmives Nagy Lajos mond bevezetőt.

A ROMÁN NEMZETI SZINHÁZ ÉS OPERA MUSORA:

Vasárnap este 7 órakor: *Éjjeli menedékhely.*

A KOLOZSVÁRI ZENE- ÉS SZINMÜVÉSZETI FŐISKOLA HANGVERSENYSOROZATA:

Április 22-én, kedden este 8 órakor: Bartók müvei. (VI.) Kórusmüvek (2. rész.) Nagy István kamarakórusa.

Április 29-én, kedden este 8 órakor: Halmos György Liszt zongora-estje.

KOLOZSVÁRI MOZIK MUSORA:

CAPITOL: *A földalattiak.*
CORSO: *A kalózok harca.*
RIO: *Különkiadás.*
ROYAL: *Stan és Bran, a Sivatag fiai*
ROYAL TEREM: *Érkezik a rendőrség.*
SELECT: *Szeptember végén.*
URÁNIA: *Majális.* Magyar filmpremier.

A „Makrancos hölgy"

Az ember, amióta egyebek között a nevetés képességével is kiemelkedett az állati sorból, nagyjában ugyanazokon a dolgokon nevet.

Shakespeare, aki nemcsak legnagyobb müvésze, hanem legügyesebb mesterembere is volt a szinpadnak, minden vigjátékában rááldozott egy részt az „urak" megmosolyogtatására, hogy a többivel zavartalanul nevettesse az „embert".

A mosolyogtató részek nem élték tul az akkori gallér-, cipő- és mosolydivatot; a nevettető részek halhatatlanok.

A mosolydivat akkoriban szójátékokat, szavak és szólások értelmét elfacsaró elmés mondásokat és visszavágásokat követelt meg. Ilyen elmésségek a tragédiákból sem hiányozhattak; a bohócnak azokban is megvolt a maga szerepe. De néha elméskedtek az előkelőbb szereplők is. Hamlet sem röstell elmés szópárbajra kelni még a sirásóval sem.

Ezt az elmés szófacsarást, amely a szinpadon demokratikusan egy szintre emelte vagy szállitotta le inasok és hercegek társalgását, kevéssel Shakespeare fellépése előtt egy „Euphues" cimü pásztorregény tette divatossá. El is nevezték az ilyenfajta elméskedést „euphuizmus"-nak (olvasd: iufiuizmus). Ma bizony már mosolyogni sem tudunk rajta, különösen forditásban — hiszen szójátékot leforditani nem is lehet, s minden forditó a maga elmésségét kénytelen Shakespeare nevében megcsillogtatni.

De ki bánja a megherevadt, divatjamult elmésségeket ott, ahol az „ember" oly hallatlan bőségben és változatosságban kapja meg a maga örök nevetnivalóját, mint a Shakespeare-vigjátékok nagyobbik, halhatatlan felében! A komikus figuráknak, helyzeteknek, bonyodalmaknak mily kiapadhatatlan forrása valamennyi! Két emberöltővel később a franciák azt hitték, hogy Molière egy tucatnyi hősével kimeritette a vigjáték lehetőségeit s utána már tallózni sem lehet. Csak vissza kellett volna nézniök Shakespeare-re, hogy megtanulják: az élet, ha teljességében s nem egy szük társadalmi réteg korlátain belül tekintjük végtelen sorát nyujtja a kacagtató emberi tulajdonságoknak.

Shakespeare komikumának hatását nem szoríthatjuk erre a két szóra: mosolygás és nevetés. A nevetésnek is ezer árnyalata van komolyabb és derűsebb, finomabb és nyersebb, édesebb és keserűbb tartózkodóbb és féktelenebb. Mindegyikre bőségesen találunk példát ezekben a vigjátékokban, amelyek tündéreket és mesterembereket uralkodókat és pásztorokat, polgárokat és parasztokat, ifiu szerelmeseket és öreg intrikusokat táncoltatnak a komikum csörgődobjának hangjaira.

A „Makrancos hölgy", amelynek tárgyát az eredeti cim (értelme szerint: a boszorka megszelidítése) jobban elárulja, a nyers, egészséges kacagás szolgálatában iródott. Szereplői nem érzékeny, költői lelkek. Petruchio a pénzért veszi el s inkább állatszeliditésre alkalmas eszközökkel gyurja át alázatos engedelmes asszonnyá a csatarázó és hirtelenkezü polgári hajadont. A történet, amelyet Shakespeare egy régebbi darabból dolgozott át a sokatemésztő müsor számára, meglehetősen vázlatos. Éppen ezzel ad alkalmat a rendezőnek, hogy a maga felfogása szerint egészitse ki.

Láttam német előadást, amely cirkuszi bohózatot csinált a „Makrancos hölgy"-ből. A menyasszony költöztetésekor óriási, kocka-alaku ládákat halmoztak egymásra, s a szinészek valóságos akrobatamutatványokat végeztek a ládák tetején.

Kiváncsian várom, hogy Kőmüves Nagy Lajos, akinek régen ismert kulturáját, izlését és ötletességét legutóbb Molière és Priestley rendezésében élvezhettük, hogyan fogja a „Makrancos hölgy" előadására ráütni a maga egyéniségének bélyegét. Mindenesetre bizom abban, hogy az előadás méltó lesz az Állami Magyar Szinház idei klasszikus bemutatóihoz, a közönség pedig uj bizonyságát kapja annak, hogy kacagtatni, szórakoztatni a klasszikusok is tudtak.

BENEDEK MARCELL

AZ ORSZÁG ÉLETE

Szatmárnémeti: Kiméletlen irtóhadjáratot a valuta és áruspekulánsok ellen

A várost egy maroknyi ember a feketézők központjává tette. A helyi hatóságok, akik *Buttás* Gábor kerületi rendőrfőfelügyelő legteljesebb segitségére is számithattak, elhatározták, hogy a *legkiméletlenebb irtóhadjáratot* vezetik be a feketézők ellen.

Egymásután két nagyszabásu razziát tartottak. Az első razzia során a rendőrség — bukaresti példára — azokat az utcákat fogta körül, amelyekben a zugtőzsdések szoktak tartózkodni. A hálóba szorult feketézőktől többszázmillió lej értékü idegen pénzt koboztak el.

A zugtőzsdések után azokra vetette rá magát a rendőrség, akik arról ismeretesek, hogy áruval spekulálnak. *A nyomozás során nagyszabásu szalonna és zsirospészés tetteseit fogták el.* A letartóztatott Valent Gyula, Borcs József, Grósz Ignác és Kiss Ferenc mészárosok lejárt nem is voltak hajlandók a *gazdásoknak álcázott* detektivek részére eladni az árut, hanem *két kiló szalonnáért egy dollárt és 3 kiló talpbőrért két dollárt kértek.* A detektivek szinleg belementek az üzletbe és a mészárosoktól igy többszáz kiló árut koboztak el.

A letartóztatott valuta és árufeketézők ellen a birósági eljárás rövidesen megindul.

Gyulafehérvár: Gyufát és textilt rejtegetett a manista vezér

Az itteni ügyészség házkutatást hajtott végre a „Transilvaniana" nevü vállalat raktáraiban és ott 20.000 doboz gyufát, valamint nagymennyiségü textilanyagot talált.

A vállalat igazgatója és részvényei 75 százalékának tulajdonosa Crisan Gavrila, aki a Maniu-féle Nemzeti Parasztpárt megyei végrehajtóbizottságának tagja. A manista spekulánst a hatóságok jól ismerik, miután 1945-ben ugyancsak gazdasági szabotázsért hat hónapi börtönbüntetést kapott.

A Transilvaniana áruit az ügyészség elkobozta és mindazok, akik a nagyszabásu árurejtegetésben bünösök, letartóztatásban maradnak mindaddig, amig a biróság itéletet mond felettük.

Temesvár: A kereskedő szervezetek készitik el az ideiglenes árlistákat

Amint az köztudomásu, az USIC, a romániai kereskedők demokratikus szervezete, azzal a kéréssel fordult az ipar és kereskedelemügyi minisztériumhoz, hogy *addig is, amig az összes hivatalos árakat közzé nem teszik, tehát körülbelül egyhavi időtartamra, az USIC helyi szervezetei szabják meg az összes kiskereskedelmi árakat.*

Az ipar és *kereskedelemügyi minisztérium illetékes államtitkársága a kérést teljesitette* és ennek következtében az *USIC temesvári szervezete rövidesen el is késziti az árlistákat,* amelyeket a legnagyobb szigorral fognak ellenőrizni a hatóságok.

Remélik, hogy az iparcikkek árának megállapitása után az élelmiszerpiac is megnyugszik.

Botosani: 150 traktor vesz részt a tavaszi mezőgazdasági csatában

A tavaszi mezögazdasági csatában a megyei hatóságok intézkedései nyomán 150 magánkézben lévő traktor vesz részt. A csata kezdetén a bejelentett traktorok száma nem haladta meg a százat, de azután még 50 traktort fedeztek fel a kisajátitott bojároknál.

A hatóságok, miközben a traktorok után nyomoztak, megyeszerte több olyan személyt tartóztattak le, akik traktorokat rejtegettek, vagy éppen megrongáltak csak azért, hogy a hatalmas lendülettel folyó vetési csatából kivonják azokat. A letartóztatottak között szerepel a Bratianu-párt egyik vezetője is.

Türe: Egymásra talált a falu román és magyar népe

Türe kolozsmegyei kis község. Néhányszáz lakosa van összevissza, *fele román, fele magyar.* A multban vagy a román történelmi uszitók, vagy a magyar fasiszta bérencek lázitották őket egymás ellen, a falu olyan volt, mint egy felbolygatott hangyaboly. *Ma békében él Türe kétajku népe.* Megértik egymást, segitenek egymáson. A görögkeleti ünnepek első napján *közös román—magyar kulturnapot rendeztek.*

Az érdem egyformán a két tanitóé, *Morariu* Vasile és *Kertész* Györgyé, de ugyanakkor a falu lakosaié is.

Az ünnepélyt az Ekés Front kiküldötteinek jelenlétében tartották meg, a megnyitó beszédet a román tanitó mondta el, kifejezést adva örömének, hogy *elérkeztek ehhez a határkőhöz is, ahol hosszu ellenségeskedés után egymásra talált a község két nemzetisége.*

A megnyitó beszéd után, melyet az összegyült közönség zajos tetszéssel fogadott, román és magyar egyfelvonásos szindarabokat játszottak a földmüves ifjak. A jólsikerült kulturdélutánt egy közösen megrendezett mulatság zárta be, ahol *Fenesan* Octavian mérnök, az Ekés Front megbizottja mondott pohárköszöntőt, melyre a két tanitó válaszolt. A kora reggeli órákig népi táncokat roptak a falusi ifjak és nem *volt baj az, hogy magyar legény román lánnyal táncolt, vagy román legény magyar lánnyal.*

Érdemes feljegyezni a szereplő földmüves ifjak nevét, mert *Munteanu* Vasile, *Pop* Gheorghe, *Ardudan* Vasile, *Lengyel* István, *László* István, *Munteanu* Ioan, *Deritei* Ferenc, *Robotin* Gheorghe, *Smolca* Károly, *Török* István, *Pál* Rozalija, *Nyilas* István, *Dános* Ilona, *Nadasan* Maria, *László* Anna, *Pop* Maria, *Bálint* Erzsébet, *Dejanschi* Ilona és *László* Anna Náni, a román—magyar megbékülést, a két nép barátságát szolgálták.

A türei parasztifjak példája követendő példa.

Epilepsziában szenvedők!

Dr. Wagner-Jauregg, a bécsi klinika hires tanárának bizonyitványa szerint a „Donhide" elnevezésü világhirü amerikai készitmény kitünő eredményeket **hozott még olyan esetekben is,** amikor más gyógyszereknek még nem volt hatásuk. Kérje a „Donhide"-t gyógyszertárakban és drogériákban. Képviseli „Remedia" **Bukarest, Str. Stravropoleos 8.**

Szombaton

estek az árak a kolozsvári piacon

Sok az áru — kevés a pénz s a gazdasági rendőrség is beavatkozott

KOLOZSVÁR. — Vakitóan süt az áprilisi nap, amikor megindulunk a gazdasági rendőrség embereivel egy piaci ellenőrző körutra. Az árus-sorok között embertömeg hullámzik és egy megjegyzés üti meg fülünket:

— Nahát, hogy esnek az árak!...

Az egyik helyen 70.000 lejt kérnek a sperótért, de nem veszi senki. Távolabb néhány lépéssel 50.000-ért árusitják és van belőle bőven. Az uttesten gépkocsi áll. 1173 Clj. a rendszáma, hatalmas tömeg veszi körül, mögötte kigyózó embersor, almát mérnek. A nagykereskedő 75.000 lejért akarta áruba bocsátani a kiskereskedőknek akkor, amikor azok 60.000-ért adták kilóját. A nagykereskedő által kért árat a gazdasági rendőrség vezetője egy kicsit soknak találta, odaállitotta egyik megbizottját és most 40.000-ért mérik. Van a tehergépkocsin elég, közel *2000 kiló*. Az árus-sorokban pedig *egymás után cserélik ki a táblákat az almahalmok fölött, beveszik a 60.000-est és ráirják, hogy: 40.000.*

Az őstermelők sorai között ujra megjelentek a bolgár kertészek, *krumplit hoztak fel.* Sok van belőle, sokat kérnek érte. A vásárlóknak pedig nincsen pénzük. *Egymás után kinálják olcsóbban és olcsóbban az árut. Szabad a verseny!* A termelők ugy képzelték, hogy a szabad versenyben felverhetik az árat, *de lassan a forditottja alakult ki.* A tejesek között a legtöbbje még 20—25 ezer lejt kér literéért, de távolabb már *18.000-ért mérik* s felhozók nem akarják, hogy nyakukon maradjon.

Csak néha akad egy-egy olyan vevő, akinek duzzadó erszényéből nem fogy ki a pénz, az első kért árat megadja az áruért és a többi vásárlók gunyos megjegyzései között nem gondol arra, hogy *sulyos hibát követett el.*

A szappanpiacon nagy az össze-visszaság. Az egyik asztalra hatalmas szappanhalmaz van kirakva, mikor megkérdezzük az árát, azt válaszolja az eladó, hogy *20.000 lej darabonkint.*

— *Nem igaz!* — kiáltja egy asszony a körülállók közül — *én most vettem tőle és 50-et fizettem érte!*

Aztán rövid vita alakul ki a gazdasági rendőrség tagjai és a szappanárus között. Az eredmény az, hogy a panaszos asszony *visszakap 30.000 lejt és a szappanárus 20.000 lejért adja a szappan darabját. A többiek sem tudják az árakat tartani, ők is arra kényszerültek, hogy olcsóbban adják.*

Esnek az árak a kolozsvári piacon. Az olaj és még néhány egyéb cikk még tartja magát. De a gazdasági rendőrség intézkedésére ellenőrzik *az utcákat, megakadályozzák azt, hogy a termelők a piacon kivül bocsássák áruba termelvényeiket. És ez az intézkedés máris eredményt hozott.* A gazdasági rendőrség és a hatóságok feladata az, hogy ezt az eredményt meg *is tudják őrizni és tovább fejlesszék.*

Uj utak az erdélyi festészetben

KOLOZSVÁR. A sétatéri Műcsarnokban megnyilt Erdélyi Szalon hosszu idők óta az első olyan kiállitás, mely nemcsak erősiteni kivánja a kapcsolatot a műalkotás s a közönség között, hanem alkalmat nyujt egy átfogó képet alkotni Erdély mai képzőművészetéről. Nem érdektelen vizsgálódás tárgyává tenni azt a problémát, hogy a gazdag multra visszatekintő erdélyi festészettől milyen uj kibontakozást várhatunk, mennyiben tükrözi a ma emberének életszemléletét, tud-e uj formát teremteni s ebbe uj tartalmat vinni.

Mindezen szempontok mérlegelésével megállapithatjuk, hogy az Erdélyi Szalon képanyaga teljes tárgyilagossággal hozza elénk a tegnap, a ma s a holnap művészeit. Mivel e pillanatban az indulás stádiumában vagyunk, nyilvánvaló, hogy a mult pikturája s az ebben gyökerező, illetve ezt követő festészet még tulsulyban van a falakon sorakozó alkotások között. Itt a szabályok szerint festőakadémikusokra (Szopos, Acs) és a fény játékának hódoló impresszionizmust s a tárgyilagos megfigyelésen alapuló naturalizmust egyesitő bányai festőiskola képviselőire és követőire gondolunk elsősorban (Agricola, Pászk).

Az uj világhoz idomuló festőket természetesen a fiatalok között kell keresnünk. Még nincsenek sokan, de annál biztatóbb eredményekkel találkozhatunk. A multtól való elszakadást Abódi Nagy Béla, Ciupe Aurel, Balázs Péter, Fülöp Antal Andor, Nagy Albert, Kovács Zoltán, Sorban Roul, Vlasiu Ioan és Gâsca képeinél érzékelhetjük legkifejezőbben. Közéjük tartozik Miklóssy Gábor, aki bár a klasszikus festészetet követi, sok egyéni, uj értéket mutat. Abódi Nagy Bélánál a széles elbeszélő-skála ragad meg. Kovács Zoltán erősen konstruktiv. Kapások cimü olajképén a munka ritmusát fejezi ki erőteljesen. Tompitott szineket használ, nehogy mondanivalójáról elterelje a figyelmet. Nagy Albert különös primitivizmussal, képszerkesztésben pedig a figurák középcsoportositásának felbontásával számolja fel a multat. Balázs Péter a feltörekvő munkásosztály képviselője. Saját erejéből harcolta ki helyét s ha érzik is rajta az iskolai felkészültség hiánya, őszintesége és témájának tragikuma messze kiemeli a külső képtémát keresők sorából. Fülöp Antal Andort plasztikamentes pikturája, élénk szinei, Incze Jánost pedig erős dekorativ érzéke s komponálási módja helyezi a haladók közé.

Az idősebb nemzedék uj utakon járó nagy művésze, Szolnay Sándor, az összes mellékes szineket elhagyja, tömöriti a formát, fény és árnyék nélkül csak a lényeget, a maga lelki világát fejezi ki. Hozzá hasonló egyéniség Ciupe Aurel, aki viszont külső hatást is visz képeibe. Sorban Roul, Gasca, Vlasiu s a román festők általában a franciás könnyedséget, a szinek és vonalak harmóniájának művészetét képviselik. Egy más világ, más irány, de témáik, elgondolásaik nagyon sokszor közös nevezőn állanak a velük egy talajból táplálkozó magyar festők alkotásaival. Az együttes kiállitások, egymás kölcsönös megismerése minden bizonnyal uj lendületet hoz az alkotó műhelyekbe s egy uj, termékeny munkakorszakot nyit majd meg.

(b. e.)

Az uj költségvetés összeállitása érdekében folyó munka során

Rögzitették az iparosok és kereskedők adókulcsát

BUKAREST. — (Agerpress) A pénzügyminisztériumban az uj költségvetés megállapitása érdekében folyó munka a vége felé közeledik. Az uj költségvetés végösszegét még nem állapitották meg. Azok az uj adóügyi törvények azonban, amelyeket az uj költségvetéssel együtt nyujtanak be a parlament elé, elkészültek. E törvények alapján vetik majd ki a legfőbb egyenes adókat.

Az egyenes adók ebben az évben a lehető legteljesebb mértékben alkalmazkodni fognak az adózók reális keresetéhez. Az ipar és a kereskedelem reális jövedelmének 20—45 százalékát fogja adóba fizetni. Az elmult esztendőben ez a két kereseti ág kimutatott keresetének 40—62 százalékát fizette be adóként. A professzionális adó 15—60 százalék lesz a tavalyi 24—50 százalék helyett.

A fizetéses alkalmazottak adójának megállapitása körül még folyik a vita. Eddig négy javaslatot nyujtottak be, amelyek közül a dolgozók szempontjából a legkedvezőbb az Országos Szaktanács javaslata volt.

Megállapitották az uj kolozsvári élelmiszerárakat

Az árdrágitókat azonnal letartóztatják s iparengedélyüket megvonják

Viszonteladók csak délelőtt tiz óra után vásárolhatnak a termelőktől

KOLOZSVÁR. — A vármegyeházán nagyjelentőségü értekezletet tartottak a türhetetlen üzérkedés gyökeres meggátlása és a lakosságnak a közszükségleti cikkekkel elfogadható áron történő ellátásának biztositása érdekében, amelyen résztvettek az összes helyi katonai és polgári hatóságok képviselői.

Kolozsvár lakossága ellátásának megkönnyitése érdekében az értekezleten egyhangulag elhatározták, hogy semmiféle korlátozó és gátló intézkedéssel nem nehezitik meg azt, hogy a vidéki termelők termelvényeiket a kolozsvári piacra behozhassák és ott értékesithessék. *A termelők bármely mennyiségü és bármilyen fajtaju élelmiszert minden korlátozás nélkül szállithatnak Kolozsvárra.*

Megállapitották azt is, hogy egyes tőkével rendelkező élelmiszerkereskedők nagy mennyiségben vásárolják össze a termelőktől a behozott élelmiszereket, amelyeket később lényegesen drágábban adnak el a fogyasztóknak. Éppen ezért elhatározták, hogy a *kereskedők délelőtt 10 óra előtt semmiféle árut nem vásárolhatnak a kolozsvári piacon.*

A közönséget ebben a vonatkozásban a hatóságok támogatására a maga részéről is gyakorlandó ellenőrzésre kérik fel és minden olyan esetet, amikor a viszonteladó ezt a tiltó rendelkezést áthágja, azonnal jelentse az ellenőrző hatóságoknak.

Megállapitották azt is, hogy a *korábbi időkben a piaci viszonteladók sorozatos árdrágitást követtek el* s üzérkedtek a termelőktől vásárolt különböző cikkekkel. Az értekezleten elhatározták, hogy *minden kereskedőtől, viszonteladótól tettenérés esetén azonnal elveszik az iparengedélyt, az árdrágitót letartóztatják és ügyé[illegible]birói tárgyalásáig letartóztatásban kell bevárnia.*

A hozott határozatok kétségtelenül helyesek és a fogyasztók hatalmas tömegének érdekeit hivatottak megvédeni. Szükség van azonban egyidejüleg a fogyasztók, de különösen a munkásság közreműködésére, hogy a hozott határozatoknak maradéktalanul érvényt tudjanak szerezni. A hatóságok támogatásával, az üzérkedők leleplezésével és példás megbüntetésével a jelenlegi átmeneti nehézségek feltétlenül legyőzhetők lesznek.

Az uj kolozsvári árak

Dán István alpolgármester elnökletével ármegállapitó bizottság ült össze a városházán szombaton délelőtt, amelynek tagjai Blazsek Sándor vármegyei közellátási hivatali kiküldött, Henegariu Cornel, Milea Silviu dr., az USIC megbizottja, Neumann József és Fogarassy József dr. a kolozsvári Szaktanács kiküldöttei.

— Már három hónapja huzzuk az árak megállapitását — mondta Dán István alpolgármester —, most az a törekvésünk, hogy *olyan árakat állapitsunk meg, amelyet ugy az eladó, mint a vevő betarthat.*

A bizottság a husárok megállapitását vette fontolóra. Hosszas tanácskozás után a marhahus kilóját 70 ezer lejben, a sertéshus árát 140 ezer lejben, a bárányhus árát 80—100 ezer lejben, növendék marhahus árát 80 ezer lejben, a szopósborju kilónkinti árát 90—100 ezer lejben állapitotta meg. A zsiradékféleségek közül a zsirnakvaló szalonna kilója 160.000, a zsir 200 ezer és a nyers szalonna 160 ezer, mig a füstölt szalonna 200 ezer lej. Elsőosztályu hentesáru kilója 160—180 ezer lej, tehénszalámi 90 ezer lej, mig a tepertő kilója 100 ezer lej lesz.

A tejtermékek ármegállapitása a következőképpen történt: bivalytej 18.000 lej, tehéntej 15 ezer lej, fölözött tej bármely fajta 8000 lej Juhsajt ára kilónkint 220 ezer lej, mig a tehénsajté 150 ezer lej. Tehénturó 90 ezer lejben, juhturó pedig 130 ezer lejben állapitatott meg. Az orda ára: juhorda 220 ezer, tehénorda 150 ezer lej. A tejföl literenkinti ára 80 ezer lej.

A zöldségfélék árait a következőképpen határozták meg: burgonya kilónkinti ára 20 ezer lej, hagyma kilónkint 30 ezer lej, murok kilónkint 30—35 ezer lej, zöldhagyma csomója (5 darab), kicsi, vékony szálu 2000 lej, vastagabb 3000 lej lesz. Cékla kilónkinti ára 15 ezer lej. Az uj zöldségek közül sóska kilónkinti ára 30 ezer lejben, mig a spenótét 30—35 ezer lejben állapitották meg. Saláta csomónkint 1000—4000 lej. A hónaposretek csomónkinti ára 5000 lej.

Száraz bab kilónkinti ára 40.000 lej.

Az elsőosztályu almát 30 ezer lejben, a II. osztályu alma árát 30 ezer lejben állapitották meg.

Szárnyasfélék: A tyuk darabonkinti ára 200 ezer lej, kacsa ára 150.000 lej, lud 350 ezer lej, pulykakakas 500 ezer lej.

A tojás darabonkinti árát 5000 lejben határozták meg.

A munkamegváltás uj összege

Lazar Constantin polgármester elnökletével az április 19-én délelőtt 12 órára egybehivott bizottság a városi közmunka megváltásának kérdését tárgyalta.

Hosszas vita után kiinduló pontnak fogadták el, hogy az 1947—48. évre a közmunkamegváltás alapját *a napi fizetéshez arányositják.* Ennek alapján ugy határoztak, hogy *egynapi közmunkamegváltás ára a fizetésnek egynapra eső része lesz.*

A közmunkamegváltás megállapitása érdekében összehivott ülés lapzártakor még tart.

Elfogták a Bukarest—Dorna-Vatra között közlekedő Rapid-vonat ellen elkövetett merénylet tetteseit

JASI. — Április 16-ról 17-re virradó éjszaka a Dorna-Vatra és Bukarest között közlekedő 54 számu Rapidvonatot elvetemült egyének kisiklatták. A vonat éjjel 1 órakor Itesti és Bacau állomások között teljes sebességgel robogott, amikor váratlanul erős lökés rázta meg az egész szerelvényt. A vonat mozdonya kisiklott és felborult, a podgyászkocsi és a hálókocsi összetört. Három személykocsi szintén kisiklott, mig a többiek a sinpáron maradtak. A forgalom 24 óráig szünetelt, illetve azt átszállással bonyolitották le. Szerencsére halálos áldozata nem volt a merényletnek, de *a vonat három utasa igen sulyosan, másik három pedig sulyosan megsebesült.* Ezeket a bacaui kórházba szállitották.

A Rapid személyzete közül a mozdonyvezető és a podgyászkocsiban tartózkodó vonatvezető sebesült meg. A vasuti vonal több mint 100 méter hosszuságban sulyosan megrongálódott.

A bevezetett vizsgálat során megállapitották, hogy *a vasuti szerencsétlenséget bünös kezek idézték elő, akik a vasuti vonal egy szakaszán leszerelték a sineket* és ez okozta a vonat kisiklását.

A nyomban megindult széleskörü vizsgálat során megállapitást nyert, hogy *a merényletet 5 főből álló elvetemült banda követte el,* amelynek tagjait az állambiztonsági hivatal közegeinek rövid nyomozás után sikerült elfogniok és letartóztatniok. A merénylőknél fegyvereket és különböző robbantóanyagokat találtak. A vizsgálat széles körben folyik.

Atombomba robbant Texas-Cityben

TEXAS-CITY. — (Rádió.) Az a példátlan arányu tömegszerencsétlenség, amely Texas-Cityben történt, továbbra is igen élénken foglalkoztatja a nemzetközi közvéleményt. Egyre inkább tartja magát az a hir, hogy Texas-Cityben atomrobbanás történt. Az igazság az, hogy Texas-City környékén folytatták a háboru idején az atombombakisérleteket és ma is itt vannak azok a hatalmas gyárak, amelyek ezt a fegyvert gyártják. Kétségtelen az is — állapitják meg —, hogy a robbanás mindenképpen nagyobbméretü minden eddiginél.

Amint azt már megirtuk, a robbanást egy, a város kikötőjébe befutott hajó okozta, amely robbanékony anyagot szállitott. A feltevések szerint a hajón történt robbanás és a gyulékony anyagnak a levegőben történt szétoszlása robbanthatta fel az atombombagyárat.

A várost egymásután három példátlan ereji robbanás rázta meg és — a jelentések szerint — azt tökéletesen elpusztitotta.

Ahol shilling, öngyujtó, dollár, gumiszivacs, adópengő hever a földön

Mi mindent dobálnak el a vendégek egy kávéházi razzia során

KOLOZSVÁR. — Csütörtök este fél 8 felé jár az idő. A füstöt vágni lehet, morajlás üli meg a termet. A römikövek csattognak, a „blattot" verő kezek döngéssel érik az asztalt.

Amikor az óra mutatója fél 8-at mutat, villámként cikázik át a termen a szó:

— *Razzia!*

A rendőrség emberei mindenkit a nagyterembe terelnek össze. Megkezdődik az igazoltatás. Mindenkit megmotoznak. A hang udvarias:

— *A hátsó ajtón tessék kifáradni. Köszönöm, rendben van...*

Közben állandóan csapódik az ajtó, a „kliensek" egymás után sétálnak be az egérfogóba. Vissza szeretnének fordulni, de már nem lehet. *Közel 400 ember szorong a kávéházban, közöttük 25 nő.*

Lassan kiürül a terem. Néhány visszatartott egyén várja az egyik sarokban, hogy bekisérjék őket a rendőrségre. *Néhány kérdésre kell felelniök.* Aztán teljesen elül a zaj, csak a rendőrségi közegek maradnak a teremben, ami olyan, mint egy csatatér. Papirdarabok a földön, *sietve összetépett „üzleti" levelek, dollárbankjegyek.* Az egyik asztal alatt egy boriték. A rendőrtiszt felveszi, *10 millió adópengőt tartalmaz,* érvényes 1948 január 1-ig. A másik asztal lapja alá *gombostüvel felszurva osztrák papirpénz.* A karosszékek réseiben *dollár, arany és napoleon.* Gazdájuk nincs. A székek alatt otthagyott csomagok, egyikben *10 darab Gamma-öngyujtó, másikban gumiszivacsok.* De akad a székek között és az asztalok alatt minden egyéb is. Selyemharisnya, nyakkendő és csokoládé.

Razziáztak a kávéházban. A reakció ügynökei, a gazdasági életszerencselovagjai talán egy kissé behuzzák a nyakukat. *(sz. gy.)*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sportélet

Ki győz a mai Vasas—Prahova bajnoki mérkőzésen?

KOLOZSVÁR. — A ploesti Prahova labdarugó csapata szombaton reggel megérkezett Kolozsvárra Comsa kivételével, aki csak az esti motorossal jött meg. Comsa résztvett a bukaresti CFR bulgáriai turáján, ahol a Lewsky ellen Szófiában a mezőny legjobb embere volt. A ploestiek ugyanabban az összeállításban állnak ki a Vasas ellen, amellyel legyőzték az Universitateat 3:2 arányban.

A ma délutáni Vasas—Prahova NB. I. mérkőzést nagy érdeklődés előzi meg. A Román Labdarugó Szövetség a következő belépőjegyeket állapitotta meg a Vasas—Prahova és Crisana—Dermata kettős mérkőzésre: Páholy 122.500 lej, tribün 110.500, kistribün 77.500, korzó álló 62.500, állóhely 29.500 lej. A szakszervezeti belépőjegyek a kis tribünre és a korzóra 40.000, mig az állóhelyre 20 ezer lej.

A fővárosban ezeknél 10 százalékkal magasabban állapitották meg a belépőjegyek árait. A belépőjegyek áraival kapcsolatosan kérdést intéztünk *Negreanu* Crisan őrnagyhoz, a Vasas ügyvezető elnökéhez, aki a következőket mondotta:

— A mai kettős mérkőzésen még a magas belépőjegyek mellett is számithatunk arra, hogy ráfizetésünk lesz. Olyan hatalmas összegeket emésztenek fel a különböző kiadások (vasuti jegy, ellátás, elszállásolás, OSP, lábdarugókerület, pályafenntartás), hogy mikor az elszámolással készen vagyunk, saját zsebünkből kell pótoljuk a különbözetet. A magas jegyárakon csak az OSP segithetne oly módon, hogy az egyesületek a vasuti dijak ötszörösére való emelése után megkapnák a Rapidvonatokra is a 75 százalékos kedvezményt. Ha az Országos Népsport Szervezetnek ezt sikerül megvalósitania, ugy mi is propagandа-belépőjegyekkel rendezhetjük meg mérkőzéseinket — fejezte be Negreanu őrnagy, a Vasas ügyvezetője.

SPORTHIRADÓ

A CRISANA—DERMATA mérkőzést, amely ma délután pontban fél 3 órakor kezdődik, a JT országos főtitkára, Sopkovici vezeti.

AZ OLIMPIAI JÁTÉKOKAT, mint ismeretes, 1948 nyarán Londonban rendezik meg. Az angol olimpiai bizottság most küldi szét a meghivókat. A jövő évi olimpiára 53 nemzetet hivnak meg. Londoni sportkörök máris nagy előkészületeket végeznek az olimpiai játékok megrendezése és a vendégek elhelyezése érdekében.

A MAGYAR—ROMÁN HÉT keretében május első napjaiban a két ország sportvezetői is megbeszélést tartanak. A magyar sportolók az összes sportágakban szeretnék felvenni a kapcsolatokat Romániával és nemcsak a Balkán-játékokon, hanem a többi nagyobb versenyeken is — ha meghivást kapnak — örömmel vesznek részt. A magyar sportolók szivesen látják vendégül a nagyobb nemzetközi versenyeken a román sportolókat. Igy különösen a birkózásban, vivásban, teniszben, atlétikában, kerékpárban, kézilabdában, ökölvivásban akarják felvenni közelebbről az érintkezést a román sportolókkal.

A „Világosság-Sport"

április 21-én, hétfőn a kora reggeli órákban — a husvéti szünet után — ujólag megjelenik gazdag és változatos tartalommal. Közli az összes NB. I., NB. II., C-liga és kerületi bajnoki mérkőzések eredményeit, valamint részletes beszámolót a külföldi sportseseményekről.

Ismerteti a május 1-i nagyszabásu sportünnepségek előkészületeit. A hatalmas sportünnepségen 23 szakszervezeti sportegyesület 5000 sportolóval vesz részt.

A találati verseny a husvéti szünet után teljes lendülettel folyik, a hétfői sportkiadásban uj találati szelvény van. Külön találati verseny lesz az április 27-i Bukarest—Szófia és Bukarest—Kolozsvár ifjusági válogatott mérkőzés eredményére, amelyeknek eltalálói külön jutalmat kapnak. Követelje minden tőzsdében és az utcai árusoktól, kávéházakban a „Világosság-Sport"-ot, amelynek ára példányonkint csak 3000 lej.

NYILTTÉR

(E rovat alatt közöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség).

Alulirott kijelentem, hogy különváltan élő feleségemért, Bisztricsányi Albertné született Rácz Margit szilágysomlyói lakosért (nevemben elkövetett vagy elkövetendő cselekedeteiért) semmi néven nevezendő felelősséget nem vállalok.

Nagyvárad, 1947 április 1.

BISZTRICSÁNYI ALBERT
Vasile Alexandri-utca 19, I. emelet 16.

A parlament munkájáról számol be Kós Károly és Nagy Tibor szerdán délelőtt

KOLOZSVÁR. — Kós Károly és Nagy Tibor dr., a MNSz kolozsmegyei képviselői, az országgyülési szünetet felhasználva, április 23-án, szerdán délelőtt 10 órakor nagygyülésen számolnak be a képviselőház munkájáról a római katolikus gimnázium diszterme

A MNSz kolozsvári szervezete felhivja a sorsa iránt érdeklődő magyar lakosságot, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt a magyar képviselők beszámolóján.

Héjjasék gyilkosságaira nem akarnak emlékezni az uri elkosok

BUDAPEST. — A magyar Népbiróság folytatja az *orgoványi* rémtettek ügyében a helyszini vizsgálatot. A kihallgatott tanuk közül *Lévai Tóth* József földmüves, aki az egyik Orgovány melletti faluban élt a rémtettek elkövetése idején, tanuvallomásában elmondotta, hogy *Héjjas Tiborné akkori háztartásbeli alkalmazottját, Vizi Margitot megkérdezte, mit hantoltak el a fa alatt?*

Ez előbb nem akarta elmondani, de amikor megkérdezte, *milyen ruha van rajta és Héjjas Tiornén, Vizi Margit elmondotta, hogy két szinésznőt és két zsidó férfit öltek meg, onnan van a ruha. Elmondotta azt is, hogy a gyilkosságokat Héjjas Tibor, Francia Kiss Mihály és Muraközi János követte el.*

Papp Gergelyné tanuvallomásában elmondotta, hogy ő a rabház közelében lakott és nagy sivalkodást hallott. A sivalkodás után csend lett, de azt már nem tudja, hogy a tőlük közel 200 méterre lévő rabház 33 áldozatát kik végezték ki.

Az asszony, ugylátszik, *nem mert* emlékezni, mert amikor a biró figyelmeztette, hogy vallomására meg kell esküdnie, elmondotta: *a 33 embert Danis Mihály, Kis József és Francia Kiss Mihály ölte meg.*

Lévai Tóth József még beszélt arról is, hogy a gyilkosok áldozataikat kifosztották.

Amennyire pereg a szó a földmüvesek száján, amikor a rémtettekre kell emlékezniök, olyan hallgatásba burkolóznak azok az urak, akiket bizonyos szálak fűznek a rémtettek végrehajtóihoz. Igy például *Damó* Zoltán dr. volt törvényszéki orvosszakértő, Héjjas István sógora, aki mint orvosszakértő az áldozatokat felboncolta, a népbirák kérdéseire körmönfontan válaszolt.

— *Sok esetben találtunk erőszakos halálra utaló jeleket, de nem minden esetben* — mondotta.

Egyelőre nem akar vallani dr. *Szabó* József nyugalmazott rendőrtiszt sem, akinek kecskeméti szolgálati ideje alatt sokszáz embert öltek meg a különitmények gyilkosok.

A magyar Népbiróság azonban nem feledékeny urak vallomásaira szokta épiteni itéleteit . . .

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavankint 3000 lej, állástkeresőknek 2000 lej. Cim a kiadóban és jeligés leveleknél 5000 lej pótdij fizetendő. Szöveghirdetés 4000 lej szavankint. Közgazdasági közlemények szavankint 5000 lej. Keretes hirdetések 4000, 5000 és 6000 lej négyzetcentiméterenkint. Nyilttér szavankint 10.000 lej.

ADÁS-VÉTEL

BALKARU Singer cipészgép kitünő állapotban eladó. Weisz gépkereskedőnél, Horea-ut 82. 4927

BÉLYEGGYÜJTEMÉNYEKET, tömegbélyeget legmagasabb áron veszek. Erős Dávid Ferenc-utca 12. F.

RÁDIÓT modernet, esetleg nem üzemképest keresek megvételre. „Erdély" könyvesboltba. 5089

300 FOLYÓMÉTER 2 colos fosznideszka eladó. General Berthelot (Eötvös)-utca 10, emelet. F.

ELADÓ 800 milliméteres Hoffher garnitura hajtóerővel vagy külön Fordson traktorral is cserébe. Papp Miklós Zimboru, Kalozs megye. 3342

JÓÁLLAPOTBAN lévő hálószoba eladó. Méhes-utca 9. 3362

EGY fürdőkád és henger eladó. Horea-ut 58, ajtó 3.

NÓI ballon nagyon jó állapotban és olajfestmények eladók. Cim a kiadóban. F.

FÉRFI ballont középtermetre megvételre keresek. Élelmiszerrel fizetek. Bükki, Fellegvári-ut 22 szám. 3407

FÉLCIPŐK, fekete és barna, férfi 41½-sek, női fekete 36-os, záros nagy láda gyalult anyagból eladók. Mikó-utca 10. 3352

CSALÁDI kerékpáromat elcserélem szuper rádióval. Forduló-utca 6. 3374

ELADÓ 14 méter kókusz szőnyeg. Vár-utca 7. 3403

DIÓFURNIROS kombinált szekrényt vennék, esetleg terményben fizetek. Danton-utca 10. Rákóczi-negyed. 3394

VARRÓGÉP eladó. Timár-utca 22, Jankónál. 3389

CSAKNEM uj, teljes felszerelésü tejfeldolgozó gépemet, amely óránkint 700 liter tejet dolgoz fel, elcserélném személygépkocsival, megfizetve a különbözetet, vagy esetleg eladnám. Felvilágositást ad Aliat Press Publicitas, Szabadság-tér 29 szám. 3392

2½—3 COLOS centrifugális pumpát keresek megvételre. Erzsébet-ut 56. Telefon: 725. 3409

PHILIPS rádió, ötlámpás, kitünő állapotban eladó. Bolintineanu-utca 2. 3395

ÉPÜLETABLAKOK modern kivitelben, padlólépcőfeljárat, utcai nagy kapu és különböző bontásból eredő ajtóoldalak eladók. Érdeklődni Hercules áruházban, Dózsa György-utca 10. 4174

RÁDIÓ modern, ujtipusu eladó. Forduló-utca 2. 3401

VENNÉK két körkötőgépet. Eötvös-utca 16 szám, Weinberger. 3400

ÁLLAST KAPHAT

GYÓGYSZERTÁR koncesszió tulajdonosa pénzes társat keres. „Gyógyszertár" jeligére. 5193

FORGALMAS élelmiszerüzlethez pénzes társnőt keres özvegyasszony. Cim a kiadóban. 3402

BELVÁROSBAN lévő orvosi rendelőmhöz orvostársat keresek. Tárgyál: dr. Feiler ügyvéd, Kolozsvár, Dózsa György-utca 6, I. emelet. 3380

GYAKORLOTT bányamestert keresünk Kolozsvár környékére, aki adminisztrációs munkákban is jártas. Ajánlatokat eddigi működés megjelölésével „Szénbánya" jeligére kérünk a kiadóhivatalba. 3381

MEGBIZHATÓ nő kaszszirnőnek vagy szobaaszszonynak, aki szoba takaritását is vállalja, kauczióval, teljes ellátással felvétetik. Cim a kiadóban. 3387

Hozza be férfi öltönyeit, fehérneműjét, varrógépeit, ágyneműjét, cipőit. Magas áron megveszem.

ARGUS

Unió-utca 8, udvarban

KERESEK nevelőnőt 5 éves gyermek mellé, aki gyógypedagógiához is ért. Sternberg, Horea-ut 33. 3390

ÁLLAST KERES

MEGBIZHATÓ, 46 éves magános nő, a háztartás minden ágában jártas, megfelelő állást keres. Vidékre is megy. Széchenyi-tér 1, I. emelet 4. 3385

ÁPOLÓNŐ állást keres, lehetőleg privát házhoz. Bánság-utca 27. 3397

SZÖVŐMESTER mechanikai vagy kézi székekhez egyaránt specialista, állást keres, vagy kisebb üzembez társulna. Hadak-utja 172. 3406

INGATLAN-LAKÁS

BUDAPESTI házzal elcserélném kolozsvári házamat. Cim a kiadóban. 3316

SZÉPEN butorozott szoba, fürdőszobás lakásomat átadnám. Cim a kiadóban. F.

KERESEK központban lehetőleg 2 szobás komfortos lakást cserébe 2 szobás kertesért. Cimeket „Térítés" jeligére. 3336

BELVÁROSI szerény kis műhely kiadó. Cim a kiadóban. 3355

EGY szoba, konyha eladó. Tégla ház. Fellegvári-ut 7. sikátor 2 szám. 3378

VILLANEGYEDBEN lévő összkomfortos lakásomat elcserélném központban lévő hasonlóval. Cim a kiadóban. 3377

NE várja meg, amig pénze elértéktelenedik. Házvétel a legjobb befektetés! Forduljon gyorsan és bizalommal az „Imobilia" irodához, Unió-utca 2. 3383

IRODÁNAK, műhelynek alkalmas parkettes központi szobámat elcserélném szoba, konyhással. Cim: „Marianna", Dózsa György-utca 2. 3386

CSERÉLÜNK központi emeleti 3 szoba, konyhás fürdőszobás lakást megfelelő földszintes, központban lévő lakással. Érdeklődni Széchenyi-tér 1, ajtó 6 szám. 3372

ELCSERÉLNÉM központban lévő modern egy szoba, konyhás komfortos lakásomat két szoba, konyhással. Érdeklődni az Apostol gyógyszertárban. 3399

KERESEK sürgősen egy vagy kétszobás komfortos lakást. Minden költséget fizetek. Cim a kiadóban. 3393

HÁZAT ha venni vagy eladni akar, forduljon bizalommal az „Express" irodához. Unió- és Kötő-utca sarok. 3396

HÁZAT, házhelyet elad, vesz? Forduljon Barbosu ingatlan irodájához, Mária királyné-utca 15. 3405

KERESEK két szoba, konyhás butorozott lakást a Rákóczi-ut környékén, a nyári hónapokra. Érdeklődni „Atlas" papirüzletben, Szabadság-tér 22. 3384

GARÁZST keresünk teherautónak, lehetőleg a Széchenyi-tér közelében. Léb et Comp. 3379

KÜLÖNFÉLE

DÉLAMERIKAI nyugnyolt tanulnék. Bécs, Frimu (volt Apor)-utca 27. 3356

BELVÁROSI füszerüzlet betegség miatt azonnal átadó. Cim a kiadóban. 3404

BUDAPESTI butoromat eladnám vagy elcserélném ittenivel. Érdeklődni Budai Nagy Antal-utca 15, földszint 2a. 3398

ÓRIÁSI jutalom annak, aki legkedvesebb emlékemet, arany karkötő órámat megtalálta és leadja a Newyork-kávéház kasszájába, mely elveszett 17-én délután az Egyetem-utcától a Tordai-utig. 3391

GYÜMÖLCSÖST vagy kertet keresek bérbe. Cim: Bástya-utca 2. 3388

†

PAUL KAMILL

okleveles gazdamérnök

életének 60-ik évében elhunyt. Temetése április 21-én délután 2 órakor lesz a temetői nagykápolnából.

A gyászoló család.

Biztos megélhetést nyujtó berendezett korszerü ipari vállalat,

lakást és megfelelő üzemhelyiséget biztositó közreműködő, komoly, tőkeerős

üzlettársat keres.

Lehet vidéki is.

Esetleg szakmai kiképzéssel eladó.

Cim a kiadóban.

Ujból kapható

A kölöttü csodái

Kovats könyvkereskedésében

Március 6-utca 3.

(Szentegyház-utca)

Keresek megvételre

VILLANYMOTOROKAT

1 drb 2.2 Kw-os **1 drb 3 Kw-os**
1 drb 4 Kw-os **2 drb 13 Kw-os**
1 drb 15 Kw-os

380/660 Voltos 1400 fordulatszámmal, hozzájuk való csillag-háromszög kapcsolóval és motorvédő automatával. Válaszokat „Gyárüzem" jeligére a kiadóhivatalba kérünk.

Transmissziós tengely

5.70 méter hosszu, háromcsapágyas

eladó.

Cim a kiadóban.

VESZ, ELAD

BUTOR, SZŐNYEG,

porcelán, irógép és egyéb értéktárgyat.

„UNICOM"

KOSSUTH LAJOS-UTCA 10.

Kolozsvár—

Mócs—Sármás-ra

autóbusz indul délután 4 órakor a posta háta mögött lévő autóbuszállomásról.

Gyermekkocsi

ultramodern, féláron

csak **„UNICOM"** *-nál*

Kossuth Lajos-utca 10.

Minerva Irodalmi és Nyomdai Müintézet Kolozsvár. — Felelős vezető: Kiss Márton igazgató. — No. 99. Fac. jud. Cluj.